

HIÁNY

Kiállításunk célja megmutatni, hogy a magyar társadalom milyen veszteségeket szenvedett közismert és tiszteletre méltó teljesítményt nyújtó állampolgárai elpusztítása, illetve elűldözése következtében, akiket vallásuk, származásuk vagy politikai nézeteik miatt taszított ki a nemzet. A zsidótörvények, a német megszállás, a nyilas rémuralom után, a deportálások során a halálmentekben és a haláltáborokban, valamint a munkaszolgálatban ígéretes tehetségek veszítették életüket. A kényszerű emigráció is számos pályát tört ketté. Mindez közös vesztségünk, pótolhatatlan hiányunk marad.

TEVAN ANDOR

a tipográfia szerelmese

Békéscsaba, 1889. – 1955.

1889-ben született Békéscsabán, ahol édesapja Tevan Adolf alapította meg a Tevan Nyomda és Könyvkiadó Vállalatot. A bécsi Grafikai és Nyomdaipari Főiskolán tanult, majd hazatérve átvette a vállalkozás irányítását, amely hamarosan országos hírnévre tett szert. 1912-től jelentek meg a Tevan Könyvtár kisméretű, sárga színű, a kortárs magyar és külföldi írók műveit felvonultató kötetei, melyek könyvművészeti szempontból kiemelkedő jelentőségűek. 1913-ban indult a Tevan Amatőr sorozat, a kis példányszámú kibocsájtott kötetek valódi tipográfiai remekművek voltak. A könyvek szerelmesét 1944 áprilisában internálták, majd egy Bécs melletti lágerbe deportálták. Tevan 1945-ben hazatért, s 1948-ban kiadta Heltai Gáspár Esopusát, majd pedig Anatole France Nyársforgató Jakab meséi című utolsó kötetét, melyek munkásságának csúcsát jelképezik. Mindkét mű elnyerte a legszebb magyar könyv címet, s a kiadó pedig a több évtizedes művészeti könyvkiadásért a Pro Arte érdemérmét. Az újraindított nyomdát 1949-ben államosították, ahonnan egy év múlva Tevan Andort is elbocsájtották. A könyv évezredes útja című, általa írt művének megjelenését már nem érthette meg.

KNER IMRE

a könyvművészet nagymestere

Gyoma, 1890. – 1944.

1890-ben született a Békés megyei Gyomán a híres nyomdász, Kner Izidor első gyermekeként. Otthon szerzett tudását 1904-től a lipcsei Maser-féle könyvművészeti és tipográfiai szakiskolában mélyítette el, magáévá téve az uralkodó szecessziós ízlést. Hazaérkezve a nyomda műszaki vezetőjeként új csarnokot épített és korszerű gépeket vásárolt. 1916-ban átvette a vállalat irányítását, s így a tervezés, könyvkiadás és nyomda egy kézbe kerültek. A következő évtizedekben új magyar könyvművészetet teremtett a szecesszió, a népi barokk és a klasszicista tipográfia stílusjegyeinek ötvözésével. Míves kiadványai felkeltették a könyvvilág érdeklődését. Az 1923-ban rendezett göteborgi nyomdászkonferencián a világ legjobb tipográfusai közé sorolták, 1937-ben pedig elnyerte a párizsi világkiállítás nagydíját. Zsidó származása miatt 1944 áprilisában internálták, majd a sárvári táborból május 19-én németországi munkára szállították. Halálának pontos körülménye és időpontja ismeretlen.